

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapvető jogot érintő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása
Ügyintéző:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **Panaszos** által előterjesztett panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés a) és e) pontjára, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál (a továbbiakban: ORFK) – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf.: 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közzétételétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. Tájékoztatom, hogy a bírósági felülvizsgálat iránti keresetet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 340/B. § (1) és (2) bekezdésére, a Pp. 394/B. § (1) bekezdésére tekintettel, a Pp. 397/I. § (1) bekezdése alapján elektronikusan is benyújthatja. Az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozóan részletes tájékoztatást találhat a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes> menüpontban.

A határozat bírósági felülvizsgálta iránti keresetlevél elektronikusan előterjesztésre szolgáló űrlap a <http://www.police.hu/ugyintezes/elektronikus-ugyintezes/birosagi-felulvizsgalat> menüpontból tölthető le.

A határozatot kapják:

- 1.) panaszos
- 2.) Független Rendészeti Panasztestület (tájékoztatásul)
- 3.) Rendőr-főkapitányság vezetője (tájékoztatásul)
- 4.) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos postai úton panaszt terjesztett elő a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés alkalmazása miatt. A Panaszos kérte, hogy kifogásait a Panasztestület vizsgálja ki.

A Panaszos előadta, hogy *-n a * szám alatti, az Önkormányzat tulajdonát képező bérlakás kiürítése iránti perben született jogerős határozat végrehajtására került sor.

A Panaszos – a végrehajtást foganatosító önálló bírósági végrehajtó megérkezése előtt – tizenöt aktivista társával felsorakozott az érintett lakás körfolyosójára nyíló bejárati ajtó előtt, hogy jelenlétével akadályozza a bírósági végrehajtást, a lakás kiürítését, így kívánván felhívni a közvélemény figyelmét a Magyarországon egyre több embert érintő lakhatási problémákra, az elhelyezés nélküli kilátások embertelenségére.

Az önálló bírósági végrehajtó felszólította az aktivistákat, hogy a végrehajtást ne akadályozzák. A felszólításnak az aktivisták nem tettek eleget, ezért az önálló bírósági végrehajtó a rendőrség közreműködését kérte.

A rendőrség képviselője egyenként felszólította az aktivistákat, hogy igazolják magukat. A tizenöt aktivista iratait a rendőrök – az egyes személyek személyazonosságának megállapítása nélkül – összegyűjtötték. A rendőrség képviselője felszólította az aktivistákat, hogy hagyjanak fel a cselekményükkel, ugyanis azzal jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követik el, továbbá tájékoztatást adott az előállítás és a kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetőségéről. A felszólításnak a csoport öt tagja eleget tett, a többi tíz aktivista a helyén maradt.

Az általános felszólítást, továbbá más aktivistákkal szembeni intézkedés megkezdését követően, a több aktivistával „összekapcsolódó” Panaszost a rendőrség képviselője ismételt felszólította a szabálysértés abbahagyására, valamint tájékoztatta az előállítás és a kényszerítő eszközök alkalmazásának a lehetőségéről.

A Panaszos – élve „a polgári engedetlenség eszközeivel” – a felszólításnak nem tett eleget és többször szóban jelezte a rendőröknek, hogy nem fog együttműködni és kizárólag erőszakmentesen fog ellenállni.

A Panaszos erőszakmentesen passzív ellenállást tanúsított, ezért a rendőrök testi kényszert alkalmaztak vele szemben és leválasztották az aktivisták étláncáról, majd megbilincseltek. A testi kényszer alkalmazása közben a Panaszos hüvelykujja megsérült. Az ernyedtesthelyzetben lévő Panaszost a kezénél és lábainál fogva egy rendőrautóhoz cipelték, majd kilenc társával együtt a Rendőrkapitányságra szállították.

A Panaszos a rendőrség udvarán várakozott, hogy sorra kerüljön az előállító helyiségbe történő befogadásra. A Panaszos a szabálysértési eljárási meghallgatását követően * óra után távozhatott a rendőrségről.

A Panaszos részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a rendőrség minden jogalapot nélkülöző módon állította őt elő és bilincselte meg, továbbá kifejtette, hogy megítélése szerint az előállítás időtartama sértette a személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

A Panaszos – panasza szerint – a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban, „alapjogsértés” elnevezésű pontban – nevesítve – az alábbiakat kifogásolta:

- az előállítás indokoltságát;
- az előállítás időtartamát;
- a kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazását.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint a rendőri intézkedés érintette a Panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezetett testi integritáshoz, valamint a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

A Panasztestület vizsgálata során arra a megállapításra jutott, hogy az előállítás jogalapja kapcsán nem sérült a Panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga, és a Panaszos előállítását is arányosnak ítélte meg. Az előállításának időtartama kapcsán – ugyanakkor – megállította, hogy annak szükségtelen elhúzódása miatt sérült a Panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga, ugyanis az a jogkorlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalanul és indokolatlanul hosszú volt, illetve a 8 órás időtartam leteltét követően – több mint egy órán keresztül – a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában jogalap nélküli is volt. A Panasztestület megállapította továbbá, hogy a Panaszossal szemben alkalmazott bilincselés sértette az emberi méltósághoz való jogát.

A Panasztestület úgy ítélte meg, hogy az alapjogsérelem elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbeadvány;
- önálló bírósági végrehajtó rendőri biztosítást igénylő megkeresése;
- a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentése;
- az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről szóló, szám nélküli nyomtatvány;
- a fogvatartott személy az előállító helyiségben történő elhelyezéskor a szóbeli tájékoztatás végrehajtásáról és megértéséről, a hozzátartozó, illetve egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztató átvételéről szóló, szám nélküli nyilatkozat;
- a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyv;
- az előállítás időtartamáról szóló, szám nélküli igazolás;

- a Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály eljárás alá vont személy meghallgatásáról szóló jegyzőkönyve;
- a Rendőrkapitányság határozata;
- a Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály jelentése;
- a Rendőrkapitányság vezetőjének átirata;
- az Osztály átirata;
- a Osztály átirata;
- az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat Központi Panasziroda feljegyzése;
- a Robotzsaru Neo Integrált ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszerben készített, kinyomtatott, „Ügyirat adatai” című és a Rendőrkapitányság ügyében végzett eljárási cselekményeket rögzítő adatlap;
- a Szabálysértési Hatóság által az ügyében az ügydöntő határozat átvételét igazoló, szám nélküli irat;
- a rendőri szervezeti elem vezetőjének átirata.

III.

A Panaszos panaszában utalt 2 db internetes címre (linkre), amely címeken videofelvételek érhetőek el a kilakoltatásról, illetőleg a rendőri fellépésről.

A közigazgatási hatósági eljárás megindulását követően a hatóság – a tényállás tisztázási kötelezettségéből adódóan – beszerezte (CD lemezre lementette) a felvételeket.

Az egyik felvételen a televízióadó magazinműsor – a témával kapcsolatos – 10 perc 31 másodperc hosszúságú riportfilmje látható. A riportfilmben a panasz alapját képező kilakoltatással kapcsolatban szólalnak meg különböző interjúalanyok, illetőleg a kilakoltatás végrehajtása alkalmával készült, egy-egy kiragadott részlet látható.

A másik felvétel 1 perc 10 másodperc hosszúságú, amely a körfolyosó távolabbi végéről készült és a végrehajtással érintett lakás bejárati ajtajánál zajlott eseményeket rögzítette, amint 4 fő rendőr éppen egy aktivista kiemelését végezte az „élőláncból”.

A felvételek kapcsán megállítom, hogy a rendőri intézkedés elleni panasz elbírálása szempontjából releváns adatokat, információkat nem tartalmaznak, ezért azokat bizonyítékként az eljárás során nem vettem figyelembe.

IV.

A Panaszos a lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során postai úton eljuttatott panaszában megfogalmazott állításokat alátámasztó bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon, illetőleg a hatóság által beszerzett jelentéseken túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdése szerint, a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem

meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre¹ is.

V.

A tényállás teljes körű tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a Panaszossal szemben történt intézkedés alább részletezett előzményei, amely előzmények a II. részben felsorolt bizonyítási eszközök alapján kerültek megállapításra.

Önálló bírósági végrehajtó a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 45. §-ra való hivatkozással, *-n kelt – végrehajtói eljárásban való rendőri közreműködés érdekében – megkereséssel fordult a Rendőrkapitánysághoz, * szám alatti ingatlan birtokba adása (kiürítése) tárgyában.

A végrehajtásra kötelezett lakása előtt – nagy médiaérdeklődés mellett – aktivisták is tartózkodtak, akik egymásba kapaszkodva kívánták megakadályozni a végrehajtói eljárás megkezdését.

A végrehajtó tájékoztatta a jelenlévőket a végrehajtási cselekmény okáról, menetéről. Figyelmeztette őket az eljárás akadályozása esetén várható jogkövetkezményekről, valamint felszólította őket, hogy ne akadályozzák a végrehajtói eljárást. A végrehajtó figyelmeztetését és felszólítását a jelen lévő aktivisták figyelmen kívül hagyták, ezért az önálló bírósági végrehajtó rendőri közreműködést kért a helyszínen tartózkodó rendőröktől (Vht. 45. § (1) és (2) bekezdése).

Az eljáró rendőröket az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján intézkedési kötelezettség terhelte, amely alapján többször felszólították a csoport tagjait, hogy aktív magatartásukkal ne akadályozzák a végrehajtási eljárást. Tájékoztatást adtak, hogy amennyiben nem hagynak fel a magatartásukkal, akkor jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését (a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 216. § (1) bekezdése) valósítják meg.

Az aktivisták a rendőrök többszöri felszólítása ellenére sem hagytak fel passzív ellenállással, ezzel akadályozták a végrehajtási eljárás lefolytatását, ezért – mivel a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatták, illetőleg velük szemben a szabálysértési eljárás azonnal lefolytatható volt – a kényszerítő eszköz alkalmazásának a kilátásba helyezésére történt figyelmeztetést követően, megkezdték az aktivisták előállítását a Rendőrkapitányságra.

¹ Pl.:

1/2004. Büntető jogegységi határozat,
BH2009. 230,

Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.

VI.

A panaszban megfogalmazott kifogás vonatkozásában álláspontom a következő:

1.) Az előállítás jogalapja

A Vht. 45. §-a alapján:

„(1) A végrehajtó intézkedésével szembeni ellenszegülés esetén a végrehajtó tájékoztatja az ellenszegülést megvalósító személyt az ellenszegülés esetén követendő eljárásról és az ellenszegülés következményeiről, és közvetlenül a legközelebbi, általános rendőri feladatokat ellátó helyi rendőri szervhez fordul, amely köteles a végrehajtási eljárásban haladéktalanul közreműködni az ellenszegülés megszüntetése végett a végrehajtó intézkedésének befejezéséig.

(2) Ellenszegülésnek minősül, ha a jogszerű végrehajtói intézkedéssel érintett személy

a) nem veti alá magát a végrehajtói intézkedésnek és fizikai erőlkövétség útján is igyekszik azt megakadályozni, vagy

b) a végrehajtói intézkedés során a számára jogszerűen adott végrehajtói utasításokat nem hajtja végre, és ezzel akadályozza a végrehajtói intézkedést.”

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése alapján:

„(1) A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.”

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése alapján:

„(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján:

„(2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,
f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani;”

Az Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése alapján:

„(1) Aki a rendvédelmi szerv vagy a vámszerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el.”

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. § (3) bekezdése szerint:

„(3) Ha az intézkedés alá vont a rendőr felszólításának nem tesz eleget, az intézkedő rendőr „A törvény nevében!” felszólítással figyelmezteti, hogy szigorúbban lép fel.”

A Szolgálati Szabályzat 37. § (1) és (3) bekezdése szerint:

„(1) Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonsága megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá - ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri - végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt.

(3) A rendőr végrehajtási cselekményeket nem végezhet, a végrehajtót kizárólagosan megillető kényszercselekményt nem foganatosíthat, rakodási, szállítási munkában nem vehet részt. A rendőr az Rtv.-ben megállapított kényszerítő eszközök megfelelő alkalmazása mellett gondoskodik arról, hogy az illetéktelen személyeket távol tartsa a végrehajtás helyszínétől.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés b) pontja szerint:

„(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, ”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerint:

„(3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A határozat V. részében ismertetett előzmények alapján megállapítható, hogy az önálló bírósági végrehajtó a Vht. 45. § (1) bekezdésben rögzítetteknek megfelelően végrehajtotta a hatáskörébe tartozó intézkedéseket, ennek alkalmával a lakás ajtajában ülő, illetve álló személyeket tájékoztatta a végrehajtási cselekmény okairól, lefolytatásáról, valamint felhívta a figyelmüket, hogy amennyiben a végrehajtást akadályozzák a helyszínen jelen lévő rendőri erők segítségét fogja kérni. A csoport tagjai a végrehajtó felszólításának nem tettek eleget, ezért a Vht. 45. § (2) bekezdése alapján rendőri intézkedést kért.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a jelenlévő rendőröket az Rtv. 13. § (1) bekezdésében rögzítettek alapján intézkedési kötelezettség terhelte, ezért megfelelő jogalap birtokában – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 37. § (1) és (3) bekezdésére – intézkedést kezdeményeztek a bírósági végrehajtást akadályozó csoport tagjaival szemben.

Az intézkedést foganatosító rendőrök felszólították a lakás ajtajában ülő, illetve álló aktivistákat, hogy a lakás ajtaját hagyják el, ne akadályozzák a végrehajtást végző önálló végrehajtó munkáját.

A rendőrök – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 5. § (3) bekezdésére – a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával ismételt felszólították a csoport tagjait, hogy cselekményükkel hagyjanak fel, ugyanis annak továbbfolytatásával szabálysértést valósítanak meg.

A rendőrök tájékoztatták az aktivistákat, hogy amennyiben a cselekményüket továbbfolytatják, akkor a Szabs. tv. 216. § (1) bekezdése alapján jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését valósítják meg. A rendőrök arról is tájékoztatást adtak a csoportnak, hogy amennyiben nem hagynak fel az erő kifejtéssel járó, összekapaszkodásban megnyilvánuló aktív

ellenszegülésükkel (Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés b) pontja), kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazását követően, előállítást kezdeményeznek velük szemben.

Az aktivisták – közöttük a Panaszos – a felszólítások ellenére az aktív ellenszegülő magatartásukkal nem hagytak fel, továbbra is az ajtóban ültek és álltak, karjukat és lábukat összefogva, összekulcsolva – erő kifejtésével – akadályozták a végrehajtó munkáját, illetőleg nem engedelmeskedtek a rendőri felszólításnak. Mindezek alapján a Panaszost – az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja adta felhatalmazás alapján – a szabálysértési eljárás azonnali lefolytatása érdekében előállították a Rendőrkapitányságra, amely eljárást le is folytattak a Panaszossal szemben.

Mindezek alapján megállapítom, hogy az előállítás kellő jogalap birtokában került végrehajtásra, így az ezzel kapcsolatos panasz alaptalan.

2.) Az előállítás arányossága

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint:

„A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

A Panaszos előállítására a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azért került sor, mert a rendőri felszólításnak nem engedelmeskedett, aktív ellenszegülő magatartást tanúsított, így cselekményével a Szabs. tv. 216. §-ában foglalt szabálysértést valósította meg. A Panaszos ellenszegülését, a szabálysértés továbbfolytatását más módon nem lehetett megtörni, és nem lehetett másként megakadályozni, mint az előállítás foganatosításával, így az adott helyen, adott időben nem állt a rendőrség rendelkezésére, más kevésbé jogkorlátozó eszköz az elérni kívánt cél realizálása érdekében, mint az előállítás végrehajtása. Azzal, hogy a Panaszost előállították, így „kiszakították” abból a környezetből, amelyben a társaival szándékegységben egy jogerős bírósági döntés végrehajtására irányuló eljárást akadályoztak meg. Megállapítható az is, hogy a végrehajtási eljárás zavartalan lefolytatásának a biztosítása, a rendőrségi felszólításban foglaltaknak érvényre juttatása más módon nem volt biztosítható csak a személyi szabadságot korlátozó intézkedés végrehajtásával.

A fentiek alapján megállapítom, hogy az előállítás foganatosítása az arányosság figyelembevételével került végrehajtásra, így a panasz e vonatkozásban is alaptalan.

3.) Az előállítás időtartama

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint:

„(3) A rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

A Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály *-n kelt, a helyszínen parancsnoki feladatokat ellátó rendőr által készített jelentést fogadtam el a helyszínen történt megjelenés időpontjának rekonstruálása szempontjából, amely szerint az önálló bírósági végrehajtó és a Rendőrkapitányság munkatársai egyszerre, *-n * órákor érkeztek meg az intézkedés helyszínére.

Az 1.) panaszpontban már ismertetettek alapján az önálló bírósági végrehajtó, majd a Rendőrkapitányság munkatársai megkezdték az aktivistákkal szembeni intézkedéseket.

A Panaszossal szemben foganatosított előállítás időtartamának a vizsgálata során az alábbi bizonyítékokat vettem figyelembe:

Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a Panaszossal szembeni rendőri intézkedés *-n * órákor vette kezdetét, majd az előállítás időtartamáról szóló, szám nélküli igazolás szerint *-n * órákor ért véget, majd ekkor szabadon bocsátásra került.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Panaszos személyes szabadsága * óra * perc időtartamban került korlátozásra.

Az intézkedő rendőrök a helyszínen összesen 11 fővel szemben kezdeményeztek rendőri intézkedéseket. Ennek alkalmával szabálysértés abbahagyására szólították fel egyenként az aktivistákat, majd amikor a csoport tagjai nem tettek eleget a felszólításoknak, passzív ellenszegülést tanúsítottak, a rendőrök egyenként külön-külön – testi kényszert alkalmazva – emelték ki őket az élláncból, ahol addig összekapaszkodva akadályozták a végrehajtói, illetőleg a rendőri intézkedéseket. Az élláncból kiemelt személyeket egyenként igazoltatták, ruházatukat átvizsgálták, majd a Rendőrkapitányságra előállították.

A Panaszos a Rendőrkapitányság épületébe történő érkezésének pontos ideje nem ismert, ugyanakkor az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a bilincs levételének időpontja *-n * óra volt, ezért álláspontom szerint ezt a * órás időpontot tekinthetjük a Rendőrkapitányságra érkezés időpontjának.

Az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről szóló, szám nélküli nyomtatvány szerint a Panaszost *-n * órákor helyezték el az előállító helyiségben.

A Panaszos előállító helyiségben történt elhelyezését megelőzően a Panaszosnál lévő tárgyak, a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyvben feltüntetettek alapján, tételesen – 16. pontban részletezve – átvették.

A Panaszos előállító helyiségben történő elhelyezését követően, a személyes szabadságot korlátozó intézkedés időtartama alatt – a Rendőrkapitányság munkatársai – az alábbi dokumentált intézkedéseket, eljárási cselekményeket hajtották végre.

A Panaszos tájékoztatást kapott jogairól, kötelezettségeiről, jogorvoslati lehetőségeiről, az előállító helyiség rendjéről, nyilatkoztatták az esetleges sérüléseiről, betegségeiről, egészségügyi állapotáról, vallásgyakorlásával kapcsolatos esetleges igényeiről, nyilatkoztatták továbbá fogvatartásával kapcsolatos értesítési szándékáról, dohányzási, illetőleg ételmezési igényeiről is.

A tájékoztatások, illetőleg nyilatkozatok a „Nyilatkozat az előállított, elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről,

hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztató átvételéről” elnevezésű, szám nélküli nyomtatványon kerültek dokumentáltan rögzítésre.

Elkészítették a Panaszos előállításával kapcsolatos személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést.

A fogvatartott élelemmel történő ellátásáról szóló nyilatkozat szerint * órákor élelmiszert biztosítottak a részére.

A Szabs. tv. rendelkezései alapján szabálysértési eljárás megindítására került sor.

Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésen kézzel történt rájegyzéssel – az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján – a Panaszos személyi szabadságának korlátozását 4 órával meghosszabbították.

A Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály eljárás alá vont személy meghallgatásáról szóló jegyzőkönyve szerint a Panaszost – a Szabs. tv. rendelkezései alapján – meghallgatták, amely *-n * órától * óráig történt.

A Robotzsaru Neo Integrált ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszer (kinyomtatott), „Ügyirat adatai” elnevezésű, a Rendőrkapitányság ügyében végzett eljárási cselekményeket rögzítő adatlapja alapján megállapítható, hogy a Rendőrkapitányság munkatársai * órákor – a Panaszos vonatkozásában – ügydöntő határozatot hoztak, amelyet a Panaszos még aznap – aláírásával igazoltan – átvett.

Az előállítás időtartama kapcsán figyelembe kell venni azt a fontos körülményt, hogy az intézkedés helyszínéről a Panaszoson kívül még 9 fő aktivista került előállításra, akik vonatkozásában párhuzamosan, a fent részletezett eljárási rendben folytak az adminisztrációs és az eljárási tevékenységek és cselekmények.

Az előállítás időtartama kapcsán álláspontom a következő:

A Rendőrkapitányságra előállított 10 fő miatti többletfeladatokat figyelembe véve, a Panaszos előállítása az Rtv. 33. § (3) bekezdésébe rögzített törvényes 8+4 órás előállítási időtartamot nem haladta meg. A bírói gyakorlat egyes ügyekben² arra az álláspontra helyezkedett, hogy az előállítás a rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb ideig, de a törvényes időtartamot meg nem haladó ideig tart, abban az esetben az előállítás nem veszti el a jogszerűségét. Ezt igazolja a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig” tarthat. Nem lehet a szükséges és elégséges időt meghatározni az elkövetett cselekmény tárgyi súlya alapján, mivel akár csekély tárgyi súlyú a cselekmény akár nem, az azzal kapcsolatos feladatokat a Rendőrségnek kötelessége elvégezni, ehhez pedig alkalmanként objektív okból a normál munkamenethez képest jelentősen több időre is szükség lehet. Nem várható el egyetlen közigazgatási szervtől, így a Rendőrségtől sem, hogy a hirtelen és váratlan mértékben megnövekedett munkaterhek miatt az ügyintézési határidő, a normáltól ne térjen el. Mindössze csak az várható el, hogy a szükséges személyes szabadság korlátozás időtartama a törvényes maximumot ne lépje túl, azaz az előállítás a szükséges ideig, de legfeljebb 8+4 órás időtartamig tarthat.

² pl.: Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ítélete

A fent részletezett indokok alapján megállapítom, hogy a Panaszos előállításának időtartama az arányosság figyelembevétele mellett törvényes volt, ezek alapján a panasz e tekintetben is alaptalan.

4.) Bilincs

Az Rtv. 47. §-a szerint:

„47. § A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.”

Az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján:

„48. § A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

c) szökésének megakadályozására,

d) ellenszegülésének megtörésére.”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdés a) pontja szerint:

„(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján:

„(4) A bilincselés módjai:

b) kezek előre vagy hátra bilincselése,”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) és aa) pontjai alapján:

„(6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,”

E panaszpont kapcsán az alábbi bizonyítékokat vettem figyelembe.

Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az alábbiakat tartalmazza:

„(...) Az önálló bírósági végrehajtó felszólította ezen személyeket, hogy az intézkedését ne akadályozzák és a hatósággal működjenek együtt. Az ott tartózkodó személyek az együttműködést megtagadták ezt egyértelműen részére szóban is kifejezték. Erre tekintettel felkérte az ott tartózkodó rendőri egységet, hogy intézkedéséhez a karhatalmi segítséget adja meg. A fentiekre tekintettel (...) r. szds. úr utasítást adott az intézkedés megkezdésére. Az intézkedés megkezdésekor (...) r. tzs. felszólította az ott tartózkodó riportereket, hogy menjenek hátrébb és az intézkedéshez biztosítsák a megfelelő helyet, amelynek eleget tettek. Ezek után (...) r. tzs. felszólította az ajtónál tartózkodó személyeket „(...) r. tzs. vagyok, a törvény nevében felszólítom Önöket, hogy a cselekményükkel hagyjanak fel, mert azzal a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértését követik el”, továbbá tájékoztatta őket, hogy amennyiben a szabálysértést ezen rendőri felszólítás ellenére folytatják, akkor elő lesznek állítva a Rendőrkapitányságra, valamint velük szemben kényszerítő eszközt fogunk alkalmazni. Erre reakció ezen személyek felől nem érkezett. (...)

Ezt követően az intézkedéseket megkezdjük, mely során Panaszost a törvény nevében szavak előre bocsátásával felszólítottam, hogy tevékenységét fejezze be, mivel szabálysértést követ el.

A nevezett felszólításokat megértette, viszont egyértelműen szóban közölte, hogy azzal nem fog együttműködni. Ismételten felszólítottam, hogy törvénysértő cselekményét fejezze be, különben kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor. Amelyet tudomásul vett viszont az együttműködéstől továbbra is elzárkózott. A nevezett személy eközben a mellette lévő más ellenálló személyek kezeivel össze volt kapaszkodva. A felszólítás során látható volt, hogy nevezett erősebben fog a társaira, így készül fel az ellenállásra.

Ezt követően testi kényszert alkalmaztam, mely során a nevezett bal felkarját megfogtam, mire (...) r. tzs. úr a nevezett jobb kezét próbálta kiszabadítani, de mivel ezen személy kezét több ellenálló személy fogta, ezért (...) r. tzs. is megfogta ezen személy jobb felkarját, annak kiszabadítása céljából. Ekkor jobb karját (...) r. tzs. és (...) r. tzs. közös erővel kiszabadították eközben, illetve közvetlenül ezt megelőzően a nevezett bal karját kiszabadítottam, amelyet (...) r. ftörm. is segítségnyújtás céljából megfogott. Így sikerült a nevezett személy az ajtóból kimozgatni, fogását bontani, illetve másik két ellenálló személytől eltávolítani. Ezután a nevezett személy „elhagyta magát” a saját testsúlya végett a földre rogyott, direkt összeesett, így próbálta nehezíteni az előállításának végrehajtását. Tekintettel a humanitás elvére nem hagytuk, hogy nevezett személy arcra essen, ezért az esését kontroláltan úgy irányítottuk, hogy a hátára érkezen. Ekkor nevezett személy mindkét lábával egy az ajtóban álló személy lábát átkulcsolta. Ekkor (...) a nevezett személy lábát a nadrágszáránál fogva felemelte, majd odébb tette, így a lábkulcs megszűnt.(...)

Ezt követően felszólítottam, hogy térjen jobb belátásra, az előállítástól már nem tekinthetünk el, ezért inkább álljon fel és működjön együtt. Ezen felszólításomra a nevezett személy nem tért jobb belátásra így (...) r. ftörm.-mel bilincselés céljából hasra fordítottuk és az ellenállás megtörése céljából hátra helyzetben (...) r. ftörm. megbilincselte. (...)

Így nevezett személy kezeit hátra helyzetben közösen összebilincseljük. Nevezett személy a bilincselésnek és a későbbi intézkedésnek is oly módon állt ellen, hogy továbbra is teljesen elhagyta magát. (...)

A fenti jelentés részletéből is egyértelműen megállapítható, hogy Panaszos megtagadta az együttműködés minden formáját, amely elhatározását még szóban is közölte az intézkedő rendőrökkel. Ezek alapján kijelenthető, hogy a Panaszos magaratása – a jövőt tekintve – mindenképpen magában hordozta annak a lehetőségét, hogy a vele szemben megkezdett intézkedés alól megpróbálja kivonni magát és megpróbálja elhagyni a helyszínt (szökés), vagy tevékenyen az intézkedő rendőrök ellen fordul (ellenszegülés).

Álláspontom szerint az intézkedő rendőrök egy felfokozott légkörű helyszínen a média képviselőinek jelenlétében, joggal feltételezték azt, hogy a Panaszos – társaival együtt – megpróbálja kivonni magát az intézkedés alól, vagy ellenszegül a jogszerű rendőri intézkedésnek, ezért a megelőzés és az eredményes intézkedés biztosítása érdekében – az Rtv. 47. §-a alapján alkalmazott testi kényszert követően – az Rtv. 48. § c) és d) pontja adta felhatalmazás adta alapján hátra helyzetben (Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja és a 41. § (6) bekezdés a) és aa) pontjai) bilincselést alkalmaztak a Panaszossal szemben.

Az Rtv. 48. §-hoz fűzött indokolás szerint a bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamányaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővezetés, őrizetbevétel) alkalmazható.

Az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

E törvényi rendelkezések nem csak a rendőr által alkalmazható „kényszer” maximumát, de minimumát is előírják, mégpedig oly módon, hogy a rendőr olyan fokú kényszert kell, hogy alkalmazzon, amely megfelelő biztonságot fog nyújtani az intézkedés jövőbeni része során is. Ez az előírás az intézkedő rendőrtől azt követeli meg, hogy a panaszos jövőbeni magatartására vonatkozóan vonjon le megbízható következtetéseket. E következtetést a rendőr a helyszínen a jövőre vonatkozóan nem végezheti el „patikamérlegen”. Számtalan példa mutatta már, hogy a rendőr olyakor „alábecsüli” a szükséges intézkedés mértékét. Ezek következménye „jobb esetben mindössze” szökés, rosszabb esetben önkárosítás, súlyos sérülés, lőfegyverhasználat lett. A rendőrtől a törvényalkotó elvárja, hogy az intézkedése során ilyen esetek ne következhesse be.

Fontos hangsúlyozni azt a tényt is, hogy az alkalmazott kényszerítő eszköz „pozitív hatását”, azaz a megelőzött további jogsértő cselekményt – megtörténtük hiányában – igazolni, bizonyítani nem lehet sem az intézkedés korai szakaszában, a kényszerítő eszköz alkalmazását megelőzően a helyszínen, sem azt követően hatósági, vagy bírósági eljárásban.

A jogalkotó ezért a mérlegelésnek „tágabb kört enged” amikor azt írja elő, hogy a rendőri intézkedés csak „nyilvánvalóan aránytalan” hátrányt nem okozhat az intézkedés alá vont személynek.

A két vizsgálandó kényszerítő eszköz (testi kényszer, bilincs) között jogalkotói jogértelmezés nem tett különbséget súlyuknál fogva sem az Rtv.-ben, sem az intézkedés idején hatályban volt más jogszabályban. Az Rtv. indokolása sem állít fel bármilyen rangsort a kétféle kényszerítő eszköz vonatkozásában.

Jogalkotói iránymutatás hiányában a hatóság jogalkalmazói tevékenysége során ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a testi kényszer és a bilincs között fennáll-e „nyilvánvaló” és szignifikáns különbség a tekintetben, hogy mekkora hátrányt okoz.

A testi kényszer alkalmazása olyan fizikai erő kifejtés, amely ereje, irányultsága (elvezető fogások, karfeszítés, földre fektetés) révén képes lehet megtörni az elszenvedőjének akaratát, azaz az akaratlagos ellenszegülő mozgását mindaddig, amíg a rendőr saját fizikai erő kifejtését megfelelő intenzitással és irányultsággal fenntartja. A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

A testi kényszer alkalmazásával szembeni ellenszegülés esetén maga a testi kényszer hámsérülést, vagy ennél súlyosabb sérülést (ízületi, vagy csontsérülést) is okozhat. A bilincs szabályszerűen felhelyezve további ellenszegülés (a kezek szétfeszítése) esetén szorosabbá válva jellemzően hámsérülést okoz.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem túlnyomórészt a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent.

Szóba jöhet a kényszerítő eszközök alkalmazásának negatív társadalmi megítélése, és ebben a körben kérdéses lehet, hogy a megbilincselés nagyobb mértékben korlátozza-e az emberi méltóságot, becsületet, mint a folyamatos karfeszítéssel, vagy más módon kivitelezett megfogással történő elvezetés. Jogszabály iránymutatást nem ad a hatóságnak ilyen értékelés elvégzéséhez, így ez nem tartozik a hatáskörömbé.

A Szolgálati Szabályzat 41. § d) pontja értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszerrel kiváltva, kiegészítve a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

Ezért – a már fent is kifejtettek szerint – az Rtv. rendelkezése értelmében a rendőr mérlegelésén múlik, hogy a testi kényszer felváltása, kiegészítése céljából alkalmazza-e a bilincselést. A jelen esetben a tényállásban említett indulatos, aktív ellenszegülő magatartásra tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszerrel a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik, kizárva, minimálisra csökkentve a további jogsértő cselekmény elkövetésének a lehetőségét.

Megállapítottam, hogy a bilincselés és a testi kényszer között nyilvánvaló különbség a korlátozás azaz „hátrány okozás” mértékében nem állapítható meg, sőt a bilincselés a testi kényszerrel szemben csak a karok mozgását akadályozza legfeljebb azonos sérülés veszélye mellett. Ezért a rendőr az Rtv. 15. §-ában foglalt nyilvánvaló hátrányokozás tilalmát nem szegte meg, hiszen úgy a jogszabályi környezetből, mint a tényszerű összehasonlításából nem következik nyilvánvaló különbség a két kényszerítő eszköz között, azaz intézkedése az Rtv. 48. § c) és d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt.

Mindezeket figyelembe véve megállapítom, hogy a bilincs alkalmazása indokolt, jogszerű, szakszerű és arányos volt, ezért az e tekintetben előterjesztett panasz alaptalan.

VII.

A rendőri intézkedések elleni panaszok kapcsán fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Panaszost több alkalommal felszólították, hogy az intézkedő rendőrökkel működjön együtt és az aktív ellenszegülő magatartással hagyjon fel. A felszólítások ellenére a Panaszos megtagadta az együttműködést, holott az Rtv. 19. § (1) bekezdése értelmében – „*A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.*” – a rendőr „utasításának” engedelmeskednie kellett volna.

A Legfelsőbb Bíróság egy másik eset kapcsán korábban megállapította, hogy: „*(...) a felperes [a Panaszos] rendőri intézkedéssel szembeni panasz megtételével fejezheti ki egyet nem értését az ellene foganatosított intézkedéssel szemben, azonban a helyszínen – ellenszegülésével – nem bírálhatja felül a rendőri intézkedés jogszerűségét, a rendőri felszólításnak egyet nem értés esetén is köteles eleget tenni.*(...)”³

VIII.

Az Rtv. 93/A. § (7) bekezdés második mondata alapján:

„Ha az országos rendőrfőkapitány, valamint a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, illetve a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója határozatban eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

1.) A Panasztestület megítélése szerint a Panaszos előállításának időtartama nem felelt meg az Rtv. 15. §-ában meghatározott követelményeknek, így álláspontja szerint a Panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga súlyosan sérült.

A Panasztestület álláspontjával nem értek egyet.

A rendelkezésre álló bizonyítékokból rekonstruálni lehet, hogy milyen eljárási cselekményeket foganatosítottak a rendőrök.

A helyszínen tartózkodó aktivistákat felszólították magatartásuk abbahagyására, majd amikor annak nem tettek eleget egyenként igazolásra szólították fel őket, majd ismételt felszólítás történt a követendő magatartásra, egyúttal pedig a jogsértő magatartás abbahagyására. Mivel a Panaszos a rendőri felszólításban foglaltaknak nem engedelmeskedett, így a rendőrség a Panaszos előállítása felől döntött.

A Panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedés kezdete a „Jelentés előállítás végrehajtásáról/kényszerítő eszköz alkalmazásáról” szóló jelentés szerint * óra volt.

A Panaszos önként nem engedte el a társait, akikkel – erő kifejtésével – össze volt kapaszkodva, így csak testi kényszer és bilincs alkalmazásával tudta a Panaszos előállítását foganatosítani.

A Rendőrfőkapitányságra történt előállítás követően * órakor helyezték el az előállító helyiségben.

³ Lásd: BH2009. 382 – Az előállítás jogszerű annak a szabálysértést elkövetőnek, aki a rendőri intézkedésnek ellenszegül, és a demonstráció szándékával nem hagy fel (1994. évi XXXIV. törvény 33. §, 92.§, 93. §, 1989. évi III. törvény 2. §)

A Panaszos előállító helyiségben történt elhelyezését megelőzően a Panaszosnál lévő tárgyak, a letéti tárgyakról szóló jegyzőkönyvben feltüntetettek alapján, tételesen – 16. pontban részletezve – átvették.

A Panaszos előállító helyiségben történő elhelyezését követően, a személyes szabadságot korlátozó intézkedés időtartama alatt – a Rendőrkapitányság munkatársai – az alábbi dokumentált intézkedéseket, eljárási cselekményeket hajtották végre.

A Panaszos tájékoztatást kapott jogairól, kötelezettségeiről, jogorvoslati lehetőségeiről, az előállító helyiség rendjéről, nyilatkoztatták az esetleges sérüléseiről, betegségeiről, egészségügyi állapotáról, vallásgyakorlásával kapcsolatos esetleges igényeiről, nyilatkoztatták továbbá fogvatartásával kapcsolatos értesítési szándékáról, dohányzási, illetőleg élelmezési igényeiről is.

A tájékoztatások, illetőleg nyilatkozatok a „Nyilatkozat az előállított, elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztató átvételéről” elnevezésű, szám nélküli nyomtatványon kerültek dokumentáltan rögzítésre.

Elkészítették a Panaszos előállításával kapcsolatos személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentést.

A fogvatartott élelemmel történő ellátásáról szóló nyilatkozat szerint * órákor élelmiszert biztosítottak a részére.

Az előállítás végrehajtásáról, kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben kézzel történt rájegyzéssel – az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján – a Panaszos személyi szabadságának korlátozását 4 órával meghosszabbították.

A Szabs. tv. rendelkezései alapján szabálysértési eljárás megindítására került sor.

A Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti Osztály eljárás alá vont személy meghallgatásáról szóló jegyzőkönyve szerint a Panaszost – a Szabs. tv. rendelkezései szerint – meghallgatták, amely *-n * órától * óráig tartott.

A Robotzsaru Neo Integrált ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszer *-n készült (kinyomtatott), „Ügyirat adatai” elnevezésű, a Rendőrkapitányság ügyében végzett eljárási cselekményeket rögzítő adatlapja alapján megállapítható, hogy a Rendőrkapitányság munkatársai * órákor – a Panaszos vonatkozásában – ügydöntő határozatot hoztak, amelyet a Panaszos még aznap – aláírásával igazoltan – átvett.

Az előállítás időtartama kapcsán figyelembe kell venni azt a fontos körülményt, hogy az intézkedés helyszínéről a Panaszoson kívül még 9 fő aktivista került előállításra, akik vonatkozásában párhuzamosan, a fent részletezett eljárási rendben folytak az adminisztrációs és az eljárási tevékenységek és cselekmények.

A Rendőrkapitányságra előállított 10 fő miatti többletfeladatokat figyelembe véve, a Panaszos előállítása az Rtv. 33. § (3) bekezdésébe rögzített törvényes 8+4 órás előállítási időtartamot

nem haladta meg. A bírói gyakorlat egyes ügyekben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az előállítás a rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb ideig, de a törvényes időtartamot meg nem haladó ideig tart, abban az esetben az előállítás nem veszti el a jogszerűségét. Ezt igazolja a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig” tarthat. Nem lehet a szükséges és elégséges időt meghatározni az elkövetett cselekmény tárgyi súlya alapján, mivel akár csekély tárgyi súlyú a cselekmény akár nem, az azzal kapcsolatos feladatokat a Rendőrségnek kötelessége elvégezni, ehhez pedig alkalmanként objektív okból a normál munkamenethez képest jelentősen több időre is szükség lehet. Nem várható el egyetlen közigazgatási szervtől, így a Rendőrségtől sem, hogy a hirtelen és váratlan mértékben megnövekedett munkaterhek miatt az ügyintézési határidő, a normáltól ne térjen el. Mindössze csak az várható el, hogy a szükséges személyes szabadság korlátozás időtartama a törvényes maximumot ne lépje túl, azaz az előállítás a szükséges ideig, de legfeljebb 8+4 órás időtartamig tarthat.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a rendőrök a panaszos előállításának ideje alatt folyamatos munkát végeztek, az előállítás idejét kellőképpen kihasználták, ezért a Panasztestület állásfoglalásával nem értek egyet.

A Panasztestület megállapította továbbá, hogy az előállítás meghosszabbításának tényét nem vezették fel a jelentésre és a rendőri szerv nem küldte meg az előállítás időtartamának meghosszabbításáról szóló határozatot sem. A Panasztestület szerint mindezek alapján a Panaszos előállításának időtartama nem csak az arányosság szerinti elvét sértette, de a 8 órás időtartam leteltét követően – a rendőri szerv vezetője engedélyének hiányában – jogalap nélküli is volt.

A Panasztestület álláspontjával kapcsolatos megállapításom a következő:

A Panasztestület állásfoglalásának kézhezvételét követően indult közigazgatási hatósági eljárás során a hatóság észlelte, hogy a Panasztestület részére – a Rendőrkapitányság által szolgáltatott – dokumentumok között a Panaszos személyes szabadságának korlátozásáról szóló jelentés a Robotzsaru Neo Ügyviteli és Ügyfeldolgozó Rendszerből kinyomtatott, aláírás nélküli példány volt. A tényállás tisztázása érdekében a hatóság megkereste a Rendőrkapitányságot és beszerezte az eredeti, aláírásokkal ellátott jelentést, amelyre kézzel írottan rávezetésre került a Panaszos előállításának időtartamának – az Rtv. 33. § (3) bekezdés és a Szolgálati Szabályzat 30. § (4) bekezdés szerint előírt – a meghosszabbítása. Mindezek alapján megállapítom, hogy a Panaszost e tekintetben alapjogsérelem nem érte.

2.) A Panasztestület a bilincseléssel összefüggésben úgy foglalt állást, hogy az sértette a Panaszos emberi méltóságához fűződő jogát.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy Panaszos megtagadta az együttműködés minden formáját, amely elhatározását még szóban is közölte az intézkedő rendőrökkel. Ezek alapján kijelenthető, hogy a Panaszos magaratása – a jövőt tekintve – mindenképpen magában hordozta annak a lehetőségét, hogy a vele szemben megkezdett intézkedés alól megpróbálja kivonni magát és megpróbálja elhagyni a helyszínt (szökés), vagy tevékenyen az intézkedő rendőrök ellen fordul (ellenszegülés).

Álláspontom szerint az intézkedő rendőrök egy felfokozott légkörű helyszínen a média képviselőinek jelenlétében, joggal feltételezték azt, hogy a Panaszos – társaival együtt – megpróbálja kivonni magát az intézkedés alól, vagy ellenszegül a jogszerű rendőri

intézkedésnek, ezért a megelőzés és az eredményes intézkedés biztosítása érdekében – az Rtv. 47. §-a alapján alkalmazott testi kényszert követően – az Rtv. 48. § c) és d) pontja adta felhatalmazás adta alapján hátra helyzetben (Szolgálati Szabályzat 41. § (4) bekezdés b) pontja és a 41. § (6) bekezdés a) és aa) pontjai) bilincselést alkalmaztak a Panaszossal szemben.

A Panasztestület megállapításával nem értek egyet, álláspontom szerint a bilincs alkalmazása indokolt, jogszerű, szakszerű és arányos volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- Magyarország Alaptörvénye II. cikk és a IV. cikk;
- A polgári perrendtartásról szóló 1952. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 29. § (1) bekezdése, 50. § (1) bekezdése, 51. § (2) bekezdés II. fordulata, a 100. § (1) bekezdés e) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja;
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 13. § (1) bekezdése, 15. § (1) és (2) bekezdése, 19. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés f) pontja, 33. § (3) bekezdése, 47. §-a, 48. § c) és d) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (9) bekezdése;
- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 45. § (1) és (2) bekezdése;
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 216. § (1) bekezdése;
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 5. § (3) bekezdése, 37. § (1) és (3) bekezdése, 39. § (2) bekezdés a) pontja, 39. § (3) bekezdés a) és b) pontja, 41. § (1) bekezdés g) pontja, 41. § (4) bekezdés b) pontja, 41. § (6) bekezdés a) és aa) pontja.

Budapest, 2016. március 29.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**